

oriešok

jeseň 2009

Časopis pre deti, ktoré rady maľujú a čítajú

Časopis pro děti, které rády malují a čtou

Milé děti,

spolu s dětmi ze Základní školy sv. Voršily v Ostrovní ulici jsme v loňském roce vyráběli loutky – marionety. Z postaviček zvířátek jsme sestavili i ilustrace pro Orišek. Všimněte si, že loutkám trčí z hlavy dráty a kolem nich se motají nitky. Princip marionety je jasný, visí na dřevěném vahadle, se kterým je spojená buď drátem, nebo jen nití. Na špagátkách jsou i všechny končetiny – ruce a nohy, křídla, otevírací pusa, otevírající se oči a jiné prvky, aby loutka vypadala kouzelně. Věřili jste někdy, když jste byly hodně malé, že se loutky samy hýbou? Dříve tomu tak bylo. V dobách, kdy po českých zemích putoval bájný Matěj Kopecký se svým loutkovým divadlem (to bylo tehdy, kdy ještě nebyl ani film ani televize), se lidé během představení běhali koukat do zákulisí, aby viděli, co se tam děje. A loutek se dotýkali, zda jsou živé.

Marionety, tedy loutky zavěšené, vznikly už velmi dávno, dokonce jsou známé ze starého Egypta. Pomocí loutek přednášeli i velcí řečtí myslitelé Archimédes a Platón. Patrně se panákům tenkrát říkalo jinak. Proč se dnes jmenují marionety?

Jméno vzniklo díky středověkým moraliťám a náboženským hrám, ve kterých vystupovala postava Panny Marie představovaná někdy loutkou. Marionette je vlastně francouzská zdobnělina vytvořená ze jména Marie. Nabízíme vám nyní hádanku. Které české divadlo hraje již téměř 80 let pohádky pro děti s marionetami a jak se jmenují nejslavnější postavy této scény? Pomůcka – divadlo sídlí nyní v Praze 6. A kdo nám první pošle odpověď, ať už elektronicky nebo poštou na adresu redakce, bude odměněn.

Vaše redakce

POHÁDKA

Napísala a nakreslila
Zuzana Štancelová
Preložila
Eva Wankeová

AKO SA STAVIA DOMČEK

V

korune starého stromu v jednom z **konárov** objavila malá veverička dutinu.

„Paráda!“, pomyslela si. „Nebude na mňa pršať,“ a usadila sa vo vnútri i s hrstou orieškov.

Pribehli dve opice a začali sa hrať v korune stromu. Štuchali do seba, narážali do konárov, **vystřádali** ako pominuté, až narazili na konár s dutinou a ten sa ulomil.

„Čo ste to **spravili**?“ vykrikla veverička. „Zničili ste môj krásny domček, kde som sa schovávala pred dažďom,“ nariekala.

„**Prepáč**,“ ospravedlňovali sa opice a smiech ich prešiel. „Je nám ľúto, to sme nechceli. Ale teraz nám tak prišlo na um - ak chceš, mohli by sme si postaviť nový domček všetky tri dovedna. Čo ty na to?“ A hneď sa aj pustili do práce.

Opice sú predsa šikovné ako opice. Nazbierali v lese konáre, spojili ich na zemi v tvare ihlana - a bol príbytok!. Veverička si pod vrchol zavesila **hojdačku** a cítila sa tam veľmi šťastná.

Práve v okamžiku, keď im bolo v domčeku najlepšie a tešili sa, ako si v tieni oddýchnu, šiel okolo

psík. Uvidel hromadu konárov, nuž zodvihol nôžku a konáre označoval.

Rozčúlené opice vybehli von.

„Čo si to urobil?“ kričali na psíka. „Zničil si nám domček!“

A ešte dodali: „Hanba! Fuj!“

A veverička sa neudržala: „Vieš, koľko sme s ním mali práce?“

Zahanbený psík nevedel, čo má povedať. „Haf, haf, teda, to som čosi vyvedol, prepáčte,“ prešľapoval. „Ale ako sa tak **pozerám**, postavil by som lepší

Projekt Klubu slovenskej kultúry v Praze z roku 2008 „Tvorba loutky - marionety“ byl inspirován Domem národnostních menšin, který byl otevřen roku 2007 (Vocelova 3, Praha 2). Vyzvali jsme děti různých národností, aby spolu tvořily, komunikovaly a objevily radost ve společné práci. Činnost obsahovala výtvarné návrhy, technické kresby, dotvoření loutek a nazkoušení krátkých dramatických textů a vyvrcholila v předvedení malých loutkových představení.

hojdačka - houpačka
konár - větev

prepáč - promiň
robota - práce

spravili - provedli
vystřádali - řádili

Oriešok:

Občasník pro malé čtenáře v češtině a slovenštině. Vydává Klub slovenské kultury v ČR.

Redakce DNK Vocelova 3, Praha 2, 120 00, tel.: 724 052 170

Texty napsaly: Helena Nosková, Zuzana Štancelová. Ilustrace a grafická úprava: Zuzana Štancelová

domček. Potreboval by som len pár dosiek a mali by sme strechu nad hlavou všetci štyria. Zvieratká vskutku našli staré dosky a pod psíkovým vedením z nich zbudovali čosi na spôsob psej budy. Dovnútra sa zmestili všetci. Pekne tam ticho sedeli a vychutnávali si, ako je vo vnútri bezpečne a útulne. Zrazu šiel okolo medveď. Všimol si hranatý kus dreva, ktorý trčal von. Niečo mu zišlo na um. Otočil sa a začal si o dosku **šúchať** svoj mohutný chrbát, až konštrukcia zapraskala, zavrzgala, a domček sa s rachotom zrútil. Rozhnevané zvieratká vybehli von. „Medveď, čo si to urobil? Vieš, koľko to dalo práce? Čo sme sa my štyria nadreli?“

Medveď, chudák, nevedel, čo má povedať, tak mu to bolo ľúto. „No tak, brum, no tak ja vám pomôžem postaviť nový a lepší domček, čo na to **vravíte**?“

Čo by vraveli, všetci sa pustili do diela. Medveď so psíkom hrabali v zemi a opičky z hliny uťapkali steny domu. Na povalu použili dosky z budy a strechu z konárov zviazala veverička.

Keď boli hotoví, dlho sa všetci novostavbou kochali, tleskali od radosti a nakoniec si zaspievali a zatancovali: „Kolo, kolo mlynské“.

Keď to počul slon, rýchlo pribehol, aby si tiež zatancoval. A ako sa spieva: „urobilo bác“, zakrútila sa mu hlava, spadol zadkom na zem a roztrieštil domček.

„No teda, ty si teda slon! Vieš vôbec, koľko dá taká stavba práce?“ horekovali zvieratká a boli náramne smutné. Smutný bol aj slon, keď sa pozrel na žalostné **zvyšky** stavby. „Ale,“ povedal nakoniec, aby sa nedal zahanbiť, „ten domček bol aj tak veľmi malý. Ja viem o jednej opustenej garáži a tam by sme sa zmestili všetci. Čo vy na to?“

Tak sa zodvihli a šli sa pozrieť na garáž. Na prvý pohľad nič zvláštne, ale keď si tam veverička zavesila hojdačku, opice pomalovali steny obrázkami a psík sa stal **vrátnikom**, nakoniec boli všetci spokojní – a dokonca aj slon, lebo ten sa tam vošiel tiež.

pozerám – kookám
šúchať – drbat

vrátnik – vrátný

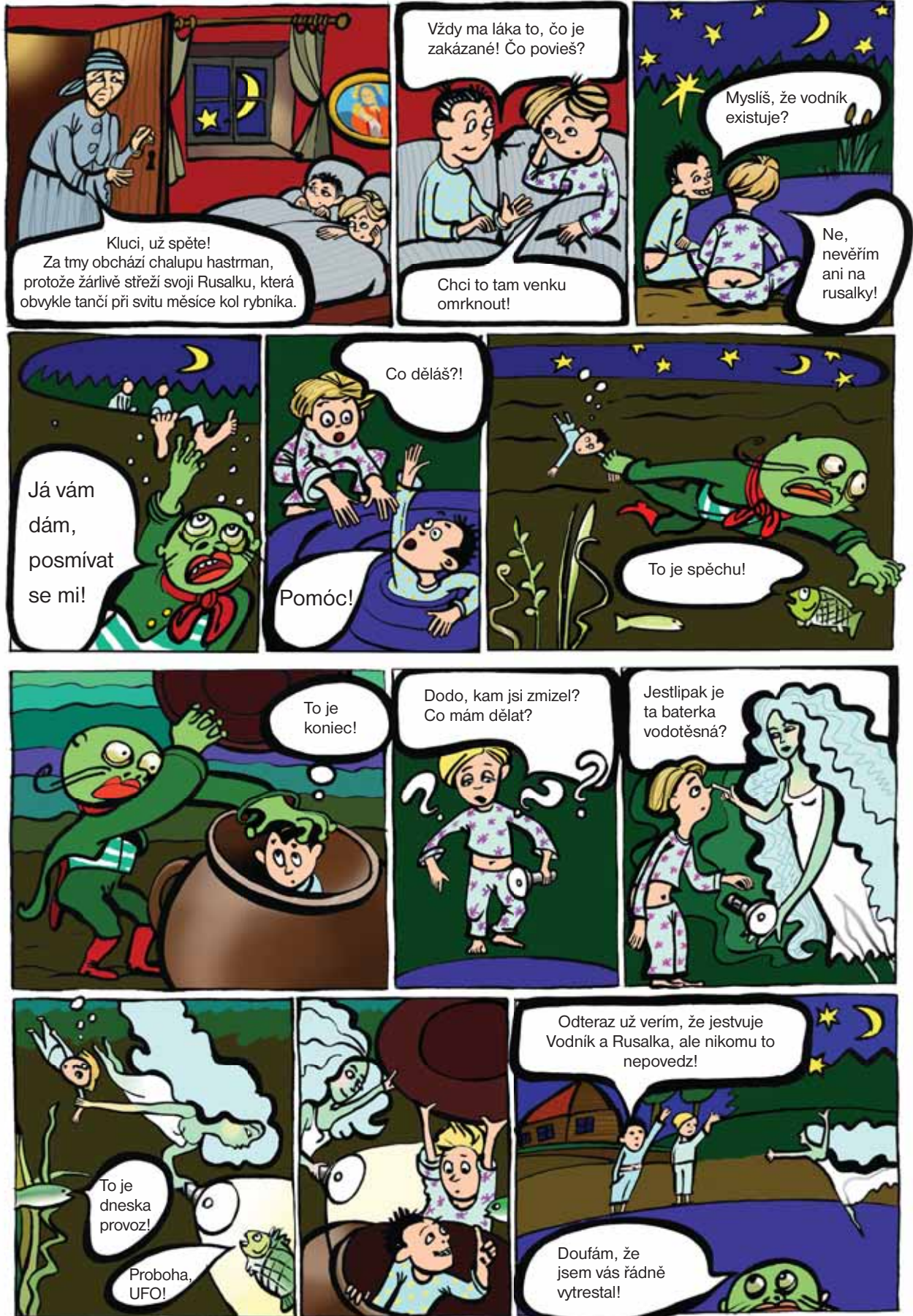
vravíte – říkáte
zvyšky – zbytky

DODO a PEPA

Slovensko-český a česko-slovenský seriál

Píše a kreslí Zuzana Štancelová

Slovníček

jestvuje – existuje

koniec – konec

nepovedz – neříkej

verím – věřím